

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la inadmisibilitatea
recursului în anulare declarat de

Andrei Strașnei
(art. 264¹ alin. (3) Cod penal)

*(Dosarul nr. Ire-83/2023
Nr. PIGD 1-21070661-01-1ra-180523)*

Chiar dacă instituția recursului în anulare a fost abolită la 01 septembrie 2023, recursurile în anulare declarate până la acea dată se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora; explicarea sensului sintagmei „viciu fundamental” din fostul art. 453 alin. (1) CPP; judecarea recursului în lipsa avocatului ales și a inculpatului; durata calității de bănuït în cazul aplicării măsurilor preventive neprivative de libertate.

28 august 2024

Au examinat anterior cauza judecătoria:

Instanța de fond: Mihail Proca

Instanța de apel: Oxana Robu, Igor Mînăscuță, Mihail Diaconu

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursul în anulare declarat de condamnatul Andrei Strașnei,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte,*

Vladislav Gribincea

Diana Stănilă, *judecători,*

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Andrei Strașnei (condamnatul) s-a născut în anul xxxxxxxxxxxx în mun. Orhei. El a fost învinuit, în temeiul art. 264¹ alin. (3) Cod penal, de refuzul conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscoptică și de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate.

2. Andrei Strașnei a fost apărat în această procedură de avocatul ales Roman Doroftei.

3. În prima instanță cauza penală a fost examinată în procedură generală. Andrei Strașnei a fost găsit vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal și i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de 200 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. Curtea de apel a respins recursul apărării ca nefondat.

4. La 11 mai 2023, avocatul Igor Botea, în interesele lui Andrei Strașnei, a depus recurs în anulare în care solicită casarea totală a deciziei instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare.

5. Urmărirea penală în această cauză a fost pornită la 05 aprilie 2021 și s-a finalizat în 29 aprilie 2021. Prima instanță a examinat cauza în perioada 13 mai 2021 – 12 octombrie 2022. Curtea de apel a examinat cauza între 31 octombrie 2022 și 13 martie 2023. Dosarul a ajuns la Curtea Supremă de Justiție la 18 mai 2023.

ÎN FAPT

6. Andrei Strașnei este învinuit că, la 02 aprilie 2021, s-a urcat la volanul automobilului de model „Renault Megan”, pe care l-a condus prin or. Orhei. La ora 03.25, automobilul condus de el a fost stopat de către colaboratorii de poliție. El ar fi refuzat să se oprească inițial, iar ulterior s-a parcat lângă acostament, stingând luminile și oprind motorul. Potrivit colaboratorilor de poliție, Andrei Strașnei prezenta semne evidente de folosire a băuturilor alcoolice exprimate prin miros puternic de alcool din cavitatea bucală, mers neregulat și exprimare incoerentă.

7. Colaboratorii de poliție i-au propus testarea cu etilotesctul de model „Dragher” și examinarea medicală în vederea constatării stării de ebrietate.

Recurentul a refuzat să fie supus testării cu aparatul „Drahger” și examenului medical în vederea stabilirii stării de ebrietate. Refuzul a fost înregistrat video. În procesul-verbal de constatare a refuzului de a trece controlul în vederea stabilirii stării de ebrietate, întocmit peste o oră de la stoparea automobilului, este menționat că condamnatul a refuzat să îl semneze. Refuzul a fost de asemenea confirmat de cei doi polițiști prezenți atunci când automobilul a fost stopat. Ei au fost audiați în calitate de martori.

8. Andrei Strașnei a fost înlăturat de la volan și escortat la Inspectoratul de Poliție Orhei. La inspectorat lui i-a fost propus repetat să fie supus testării cu etilotestul, însă condamnatul a refuzat de fiecare dată. Refuzurile au fost înregistrate video.

9. La 5 aprilie 2021, a fost emisă ordonanța de pornire a urmăririi penale în privința condamnatului în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal. În aceeași zi, condamnatul a fost recunoscut în calitate de bănuț (f. d. 40). La 29 aprilie 2023, condamnatul a fost pus sub învinuire în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal.

10. La 05 aprilie 2021, când a fost audiat în calitate de bănuț, el a recunoscut că pe 1 aprilie 2021 a consumat alcool cu câteva ocazii, cu persoane diferite, însă neagă faptul că s-a urcat la volan fiind băuț. El a mai declarat că nu-și aduce aminte bine circumstanțele în care de el s-au apropiat colaboratori de poliție și ce s-a întâmplat la Inspectoratul de Poliție Orhei în dimineața zilei de 02 aprilie 2021 (f. d. 41).

11. La materialele cauzei sunt anexate mai multe poze de pe câteva camere de supraveghere video, care confirmă că pe 02 aprilie 2021, între orele 2.22 și 3.25, automobilul condamnatului se deplasa pe străzile din or. Orhei (f. d. 27-33).

12. La 12 mai 2021, Procuratura raionului Orhei a transmis cauza penală în instanța de judecată. La ședința din 20 iulie 2021 s-a prezentat condamnatul și avocatul Roman Doroftei. Ultimul a declarat în ședință că condamnatul are încheiat un contract de asistență juridică și cu avocatul Igor Botea, care se va prezenta la ședință atunci când avocatul Doroftei nu va putea fi prezent (f. d. 88 verso). La dosar există un mandat din 22 iunie 2021 emis de avocatul Igor Botea (f. d. 86), însă avocatul Igor Botea nu s-a prezentat la nicio ședință de judecată.

13. La 21 septembrie 2021, condamnatul Andrei Strașnei a depus cerere de examinare a cauzei în lipsă (f. d. 92).

14. Apărătorul Roman Doroftei, la etapa examinării cauzei în instanța de fond, a depus o cerere cu privire la încetarea procesului penal, invocând încălcarea art. 63 alin. (2) pct. (2) Cod de procedură. El a susținut că condamnatul a fost înlăturat de la conducerea mijlocului de transport pe 02 aprilie 2021, ceea ce este o măsură preventivă conform Codului de procedură penală. Condamnatul a fost pus sub învinuire abia pe 29 aprilie 2021, peste mai mult de 10 zile de la înlăturarea de la conducerea mijlocului de transport, adică după expirarea calității de bănuț. Acest fapt ar trebui să ducă la încetarea procesului penal.

15. Prin sentința Judecătoria Orhei, sediul Central, din 12 octombrie 2022, Andrei Strașnei a fost găsit vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal și i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de 200 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. Prima instanță a constatat vinovăția recurentului deoarece acesta a refuzat de a trece controlul în vederea stabilirii stării de ebrietate cu aparatul „Dragher”, fapt confirmat prin procesul-verbal de constatare a infracțiunii din 02 aprilie 2021 (f. d. 4-5). Instanța de asemenea a conchis că cererea apărării privind cu privire la încetarea procesului penal este neîntemeiată deoarece înlăturarea condamnatului de la conducerea mijlocului de transport a constituit o măsură de constrângere contravențională și nu o măsură preventivă în sensul art. 175–176 Cod de procedură penală.

16. La 21 octombrie 2022, avocatul Roman Doroftei a declarat recurs, solicitând casarea sentinței și dispunerea rejudecării cauzei de prima instanță. Avocatul a susținut că hotărârea instanței de fond prin care a fost constatată vinovăția condamnatului nu este suficient motivată, iar instanța nu s-a expus asupra inadmisibilității/nulității probelor. De asemenea, instanța de fond nu s-a expus asupra personalității condamnatului. Potrivit recursului, ordonanța de punere sub învinuire a lui Andrei Strașnei din 29 aprilie 2022 este ilegală, deoarece a fost emisă după expirarea termenului legal de 10 zile de la aplicarea unei măsuri preventive neprivative de libertate (prin care implicit i-a fost acordată calitatea de bănuț). Prin urmare, învinuirea este nulă, iar Andrei Strașnei ar fi trebuit să fie scos de sub urmărire penală. Avocatul mai susține că lipsește latura obiectivă a infracțiunii imputate - refuzul condamnatului de a trece controlul medical. Recurentul invocă încălcarea procedurii de documentare a refuzului condamnatului de la testarea alcooscopică. Conform capitolului IV a Ordinului MAI nr. 45 din 19 februarie 2010, proces-verbal cu privire la constatarea refuzului de la testarea alcooscopică trebuie să conțină explicațiile persoanei cu privire la motivele, circumstanțele care l-au determinat să refuze acest exercițiu. Procesul-verbal nu menționează motivul refuzului.

17. Instanța de recurs a fixat prima ședință pentru examinarea cauzei pentru data de 22 februarie 2023. Avocatul a confirmat prezența la ședință (f. d. 169). Cu toate acestea, la 21 februarie 2023, ora 20.25, avocatul Roman Doroftei a expediat prin email un demers de amânare a ședinței de judecată, invocând că la aceeași dată și oră este implicat într-un alt proces de contencios administrativ aflat pe rol la Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani). El a solicitat examinarea recursului la 22 martie 2023, 29 martie 2023 sau alte date coordonate telefonic (f. d. 173-174). Ședința a fost amânată pentru 13 martie 2023. Instanța a înștiințat avocatul Roman Doroftei despre următoarea ședință, iar ultimul a confirmat prezența la ședință (f. d. 175).

18. La 23 februarie 2023, Curtea de Apel Chișinău a solicitat Oficiului teritorial Chișinău al Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat din oficiu. La 24 februarie 2023, pentru apărarea

drepturilor condamnatului din oficiu a fost desemnat avocatul Vladimir Mării (f. d. 179).

19. La 12 martie 2023, cu o zi înainte de ședința de judecată, avocatul Roman Doroftei a expediat prin email instanței de recurs un demers prin care comunică instanței că contractul de asistență juridică semnat de el cu Andrei Strașnei a fost încetat. Ultimul a încheiat un alt contract de asistență juridică cu avocatul Igor Botea și solicită citarea noului avocat angajat prin contract, precum și citarea condamnatului.

20. La 13 martie 2023, Curtea de Apel Chișinău a examinat cauza în lipsa condamnatului și cu prezența avocatului desemnat din oficiu. Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a respins recursul printr-o decizie irevocabilă. Colegiul a menționat că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept când a stabilit vinovăția lui Andrei Strașnei. Refuzul condamnatului de la testarea alcoolică cu aparatul „Drager”, precum și refuzul de a fi supus prelevării probelor biologice cu sânge întru constatarea stării de ebrietate a fost confirmată prin declarațiile martorilor și înregistrărilor video. În ceea ce privește argumentul privind înaintarea prea târzie a învinuirii, termenii legali pentru menținerea condamnatului în calitate de bănuit și punerea sub învinuire au fost respectați. În privința lui Andrei Strașnei nu a fost emisă vreo ordonanță de aplicarea a măsurii preventive în conformitate cu prevederile art. 177 alin. (1) Cod de procedură penală. Potrivit instanței, procesul-verbal de înlăturare de la conducerea mijlocului de transport din 02 aprilie 2021 nu constituie o măsură preventivă în sensul art. 175 Codul de procedură penală. Aceste acțiuni au fost măsuri de constrângere întreprinse de agentul constatator.

21. La 11 mai 2023, avocatul Igor Botea a depus recurs în anulare în care solicită casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare. În motivarea recursului în anulare el invocă motive identice celor invocate în recurs (a se vedea paragraful 16). Suplimentar, partea apărării invocă încălcarea dreptului la apărare prin faptul că recursul a fost examinat în lipsa avocatului ales. În opinia părții apărării, în mod nejustificat a fost respinsă cererea de amânare a ședinței din 13 martie 2013. Potrivit apărării, instanța de recurs a respins fără o motivare suficientă alegațiile apărării, iar concluziile au fost expuse într-o formă incertă, neavând putere de convingere, fapt ce contravine prevederilor art. 384 Cod de procedură penală.

22. La 18 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție a solicitat procurorului depunerea referinței. La 26 august 2024, procurorul în secția judiciară penală a Procuraturii Generale Sergiu Crijanovschi a depus referința la cererea de recurs în anulare și a solicitat respingerea acestuia ca inadmisibil. Potrivit referinței, instanțele de judecată au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind vinovăția condamnatului și încadrarea juridică a acțiunilor acestuia, iar motivarea soluției judecătorești corespunde normelor de procedură penală.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

23. Partea relevantă a art. 63 Cod de procedură penală este următoarea:

„(1) Bănuitul este persoana fizică față de care există anumite probe că a săvârșit o infracțiune pînă la punerea ei sub învinuire. Persoana poate fi recunoscută în calitate de bănuit prin unul din următoarele acte procedurale, după caz:

- 1) procesul-verbal de reținere;
- 2) ordonanța sau încheierea de aplicare a unei măsuri preventive neprivative de libertate;
- 3) ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit.

...

(2) Organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuit:

- 1) persoana reținută – mai mult de 72 de ore;
- 2) persoana în privința căreia a fost aplicată o măsură preventivă neprivativă de libertate – mai mult de 10 zile din momentul cînd i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive;
- 3) persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate – mai mult de 3 luni, iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi - mai mult de 6 luni.

...

(5) Calitatea de bănuit încetează din momentul eliberării reținutului, revocării măsurii preventive aplicate în privința lui ori, după caz, anulării ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit și scoaterii lui de sub urmărire, sau din momentul emiterii de către organul de urmărire penală a ordonanței de punere sub învinuire.”

24. Art. 66 alin. (1) din Codul de procedură penală prevede următoarele:

„... inculpatul are dreptul la apărare. Instanța de judecată îi asigură inculpatului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege”.

25. În conformitate cu art. 70 alin. (4) pct. 2) din Codul de procedură penală (redacția legii în vigoare pînă la 22.08.2023)

„instanța cere de la biroul de avocați înlocuirea apărătorului ales sau solicită oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat substituirea avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat în situații dificile de desfășurare a procesului penal, dacă apărătorul ales nu poate să participe la desfășurarea procesului în decurs de 5 zile din momentul anunțării lui”.

26. Art. 321 alin. (2) pct. 3 Cod de procedură penală (în redacția Legii în vigoare la 21 septembrie 2021), prevedea următoarele:

„3) Judecarea cauzei în lipsa inculpatului poate avea loc în cazul examinării unor cauze privitor la săvârșirea unor infracțiuni ușoare cînd inculpatul solicită judecarea cauzei în lipsa sa”.

27. Instituția recursului în anulare a fost abrogată prin Legea nr. 246/2023, în vigoare din 01 septembrie 2023. Totuși, această modificare nu are efect asupra recursurilor în anulare depuse până la 01 septembrie 2023. Conform art. XI alin. (3¹) al acestei legi:

„Recursurile în anulare declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi se examinează și se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora.”

28. Conform art. 447 alin. (1) Cod de procedură penală (redacția în vigoare până la 22 august 2023, când au intrat în vigoare modificările operate prin Legea nr. 245 din 31 iulie 2023):

„(1) Judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului și celorlalte părți. Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie. Neprezentarea inculpatului, părții vătămate, părții civile și părții civilmente responsabile legal citate, precum și a reprezentanților lor nu împiedică examinarea recursului, însă dacă este necesar, instanța de recurs poate recunoaște prezența lor obligatorie, informându-i despre aceasta. ...”.

29. Până la 01 septembrie 2023, partea relevantă a art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, care se referea la temeiurile pentru recurs în anulare, era următoarea:

„(1) Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată...”

30. Conform art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală:

„viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată – încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale;”

31. Conform art. 454 Cod de procedură penală:

„Recursul în anulare poate fi declarat în termen de 6 luni de la data rămîinerii irevocabile a hotărîrii judecătorești.”

32. Art. 456 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală prevedea următoarele:

„(2) Admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție o va decide un complet format din 5 judecători, fără citarea părților, în camera de consiliu, în baza materialelor din dosar.

(3) În cazul constatării condițiilor prevăzute la art. 432 alin. (2), completul format din 5 judecători va decide asupra inadmisibilității recursului înaintat prin decizie motivată adoptată în unanimitate, iar în cazul constatării condițiilor prevăzute la alin. (4) al articolului menționat, completul va trimite

prin raport recursul în anulare pentru judecare Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție.”

33. Art. 13 alin. (5¹) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție, după modificările introduse prin Legea nr. 224/2024, prevede următoarele:

„ ... Curtea Supremă de Justiție va examina în complete de 3 judecători cererile de recurs, cererile de recurs în anulare și cererile de revizuire, care au fost inițial repartizate spre examinare completelor din 5 judecători. Acestea vor fi examinate de completul de judecători din care face parte judecătorul raportor.”

34. Art. 264¹ alin. (3) Cod penal, la 25 ianuarie 2021, prevedea următoarele:

„ Refuzul, împotrivirea sau eschivarea conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscoptică și/sau testarea antidrog, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical

se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.”

35. La 06 iunie 2024, Parlamentul a adoptat Legea nr. 136, prin care a modificat art. 134¹² și art. 264¹ Cod penal (care va intra în vigoare pe 07 septembrie 2024). Această lege a exclus din art. 134¹² alin. (2) și (3) și a dat titlul art. 264¹ și alin. (1) și (3) ale acestuia într-o nouă redacție. Acestea vor avea următorul conținut:

„**Articolul 264¹**. Conducerea mijlocului de transport cu depășirea limitelor de alcool admisibile sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe

(1) Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care are o concentrație de alcool în sânge ce depășește 0,7 g/l sau de vapori de alcool în aerul expirat ce depășește 0,35 mg/l ori care se află în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

...

(3) Refuzul, împotrivirea sau eschivarea conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscoptică și/sau testarea antidrog, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical

se pedepsește cu amendă de la 2000 la 3000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 4 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

36. Având în vedere prevederile art. 13 alin. (5¹) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție (a se vedea para. 21) în pofida prevederilor art. 456 alin. (2)

Cod de procedură penală (a se vedea para. 20), admisibilitatea recursului în anulare este examinat de un complet din trei judecători ai Curții Supreme de Justiție.

37. Recursul în anulare examinat a fost declarat în mai puțin de șase luni de la pronunțarea deciziei instanței de recurs, adică a fost depus în termen.

38. Examinând recursul în anulare, Curtea Supremă de Justiție trebuie să răspundă la întrebarea dacă hotărârea atacată irevocabilă este afectată de un viciu fundamental, eroare de drept comise la judecarea cauzei în cadrul procedurii precedente.

a. Definirea „viciului fundamental”

39. Art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, care definește „viciu fundamental”, nu este foarte explicit. Sintagma dată a fost preluată în Codul de procedură penală din Protocolul 7 art. (4) alin. (2) la Convenția Europeană pentru Drepturile omului (CEDO). Prin urmare, sintagma „viciu fundamental” urmează a fi interpretată prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO).

40. Protocolul 7 art. (4) alin. (2) la CEDO prevede excepții de la principiul *res judicata* în materie penală. Excepțiile se referă la apariția unor fapte noi sau recent descoperite sau la constatare unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente. În această cauză nu se invocă apariția unor „fapte noi sau recent descoperite”, iar această sintagmă nu va fi interpretată în această hotărâre.

41. Noțiunea de „viciu fundamental”, în sensul art. 4 alin. 2 din Protocolul nr. 7, sugerează că numai o încălcare gravă a unei norme de procedură, care aduce o gravă atingere integrității procedurii precedente, poate servi ca bază pentru redeschiderea acesteia în detrimentul persoanei acuzate. Când redeschiderea este solicitată în beneficiul persoanei acuzate, cerințele pentru redeschiderea procedurii ar putea fi mai puțin stricte, cu condiția că nu sunt afectate drepturile altor persoane. În ultimul caz, natura viciului va trebui evaluată în primul rând în funcție de dacă s-a încălcat dreptul la apărare și, astfel, a fost împiedicată buna administrare a justiției. În toate cazurile, motivele care justifică redeschiderea procesului trebuie să fie de natură „să afecteze hotărârea pronunțată” (mutatis mutandis hot. CtEDO [Mihalache v. România](#), 2019, para. 133).

42. Asigurarea unificării practicii judecătorești (*Mihalache v. România*, para. 134-138) sau reaprecierea situației de fapt în lipsa unor fapte noi sau recent descoperite (hot. [Stavilă v. România](#), 2022, para. 88-102) care nu erau în vădit iraționale (hot. [Bujnița v. Moldova](#), 2007, para. 23) nu au fost considerate de CtEDO ca constituind un „viciu fundamental”. Greșelile sau erorile autorităților trebuie, de regulă, interpretate în beneficiul persoanei acuzate și, de regulă, nu pot fi invocate în detrimentul acesteia (hot. [Rachikov v. Rusia](#), 2007, para. 50). Totuși, carențe deosebit de grave de procedură precum omisiunea investigării motivelor de instigare la ură care au stat la baza unui atac violent, cât și neluarea în considerare a unor astfel de motive la stabilirea pedepsei pentru infracțiunile

violente motivate de ură au fost considerate de CtEDO drept „vicii fundamentale” (*Sabalic v. Croația*, 2021, para. 114). CtEDO de asemenea a nu a constatat o violare a art. 6 CEDO atunci când, prin căi extraordinare de atac, a fost casată o hotărâre judecătorească irevocabilă de condamnare care nu combătea câteva probe din dosar care confirmau nevinovăția (hot. *Lenskaya v. Rusia*, 2009, para. 40-44).

43. Din para. 37-38 rezultă că viciului fundamental există dacă sunt întrunite cumulativ următoarele elemente:

- a) a fost stabilită o încălcare a normelor de procedură;
- b) această încălcare este „gravă”;
- c) încălcarea a afectat soluția din hotărârea pronunțată.

44. Curtea Supremă de Justiție notează că, având în vedere că pune în discuție un lucru judecat, recursul în anulare nu poate reprezenta un recurs ordinar repetat. Pentru a admite recursul în anulare, gravitatea încălcărilor trebuie să fie considerabil mai mare decât cele care pot servi drept temei pentru admiterea recursului ordinar.

b. Pretinsa încălcare a dreptului la apărare prin examinarea recursului în lipsa avocatului ales și a condamnatului

45. Partea apărării a invocat unul dintre temeiuri pentru recursul în anulare că instanța de recurs a examinat cauza în lipsa condamnatului, care nu a fost citat, și a apărătorului ales. Completul notează că Andrei Strașnei a fost prezent la ședința de judecată din 20 iulie 2021, în care a confirmat că este de acord să fie apărat în prezentul proces penal de către avocatul Roman Doroftei. Tot în acea ședința avocatul Roman Doroftei a susținut că condamnatul mai are încheiat un contract de asistență juridică cu avocatul Igor Botea și că, în cazul în care el nu va avea posibilitate să se prezinte, va fi înlocuit de avocatul Igor Botea (a se vedea para. 12).

46. La 21 septembrie 2021, Andrei Strașnei a depus cerere de examinare a cauzei în lipsă (a se vedea para. 13). Prima instanța a acceptat această cerere deoarece ea corespunde art. 321 alin. (2) pct. (3) Cod de procedură penală (a se vedea para. 15), condamnatul fiind învinuit de comiterea unei infracțiuni ușoare.

47. La 24 octombrie 2022, partea apărării a depus recurs. Primul termen de judecare a recursului a fost fixat pentru 22 februarie 2023, peste mai mult de trei luni de la depunerea lui. Instanța de recurs a citat atât condamnatul cât și avocatul Roman Doroftei. Citația destinată condamnatului a fost restituită cu mențiunea „nereclamat” (f. d. 120-121). La 21 februarie 2023, cu o zi înainte de ședința de judecată, avocatul Roman Doroftei a depus prin email o cerere cu privire la amânarea examinării cauzei, solicitând examinarea cauzei pe 22 martie 2023, 29 martie 2023 sau alte date coordonate telefonic (a se vedea para. 17).

48. Instanța de recurs, ținând cont de faptul că la 02 aprilie 2023 expiră termenul de tragere la răspundere penală în această cauză, a fixat următorul termen

de judecare pentru 13 martie 2024. Ea a înștiințat avocatul Roman Doroftei, iar ultimul a confirmat prezența la ședință (a se vedea para. 17 *in fine*).

49. Completul de judecată notează că Andrei Strașnei a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a participa la ședințe. El a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa (a se vedea para. 13), menționând că apărarea urmează a fi realizată în bază de contract de avocat. Anume din acest motiv instanța de recurs, ca și instanța de fond, a examinat cauza în lipsa condamnatului. Cu toate acestea, instanța de recurs a efectuat o încercare eșuată de a cita condamnatul pentru ședința de judecată din 22 februarie 2023 (f. d. 170 -171). Mai mult, instanța a citat corespunzător avocatul, care a confirmat prezența la ambele ședințe (a se vedea para. 17). În asemenea circumstanțe, examinarea cauzei în lipsa lui Andrei Strașnei este conformă legislației.

50. Cu referire la alegația părții apărării că cauza a fost examinată în lipsa avocatului ales, nejustificat fiind solicitat avocat din oficiu, completul de judecată observă că avocatul ales Roman Doroftei a fost citat pentru ședința din 22 februarie 2023. La 12 ianuarie 2023, el a confirmat prezența în ședința de judecată (f. d. 169), adică cu 40 zile înainte de proces. În pofida acestui lucru, cu o zi înainte de ședință, printr-un email expediat la 21 februarie 2023, ora 20.25, avocatul a solicitat amânarea examinării cauzei, invocând că este implicat într-un alt proces. Deși pretinde că ședința în acel proces a fost stabilită cu aproximativ două luni mai înainte, avocatul nu a comunicat la momentul când a fost înștiințat pe 12 ianuarie 2023 despre ședința de judecată din 22 februarie 2023. Din contra, el confirma prezența la ședință. Mai mult, instanța de recurs a admis solicitarea avocatului și a fixat ședința de judecată pentru 13 martie 2023, înștiințând din nou avocatul Roman Doroftei. Ultimul a confirmat din nou disponibilitatea de a fi prezent în ședința de judecată (f. d. 175). Deoarece exista pericolul de expirare a termenului de tragere la răspundere penală a condamnatului, instanța a dispus pe 23 februarie 2023 desemnarea unui avocat din oficiu, care a fost desemnat pe 24 februarie 2023. La 12 martie 2023 avocatul Roman Doroftei a informat instanța că contractul de asistență juridică cu Andrei Strașnei a fost încetat (a se vedea para. 19). Având în vedere că avocatul Igor Botea are un contract încheiat cu condamnatul încă din anul 2021 (a se vedea para. 12) și nu s-a prezentat la nicio ședință de judecată, iar comportamentul avocatului Roman Doroftei sugera asupra dorinței apărării de tergiversare a dosarului, instanța de recurs a examinat cauza cu prezența avocatului din oficiu.

51. Tabloul cronologic expus în paragraful precedent îi permite completului să conchidă că instanța de recurs a respectat prevederile art. 447 Cod de procedură penală în partea citării apărătorului și participării avocatului ales de condamnat. Prin acțiunile sale, apărarea a creat o situație în care a determinat instanța de recurs să examineze cauza cu prezența unui avocat din oficiu, pentru a nu admite expirarea termenului de tragere la răspundere penală, care expira peste câteva săptămâni. Avocatul Roman Doroftei a anunțat despre încetarea relațiilor contractuale cu condamnatul cu o zi înainte de ședință, chiar dacă anterior își arăta

disponibilitatea de a apăra condamnatul și după data ședinței planificate pentru 13 martie 2023 și a confirmat disponibilitatea pentru ședința din 13 martie 2023 (a se vedea para. 17). De asemenea, chiar la începutul procesului judiciar, avocatul Roman Doroftei a declarat că va fi substituit de avocatul Igor Botea când nu va putea fi prezent (a se vedea para. 12), însă nu a asigurat prezența avocatului Botea pentru ședința din 13 martie 2023. Avocatul Roman Doroftei nu a comunicat instanței motivul încetării contractului de asistență juridică în ajunul ședinței de judecată. Completul de judecată nu poate aprecia comportamentul Roman Doroftei decât ca o încercare de tergiversare a examinării cauzei penale până la expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

52. Completul de notează că cauza a fost judecată în ordine de recurs cu participarea avocatului Vladimir Mării, desemnat din oficiu. Din momentul desemnării la 24 februarie 2023 (a se vedea para. 18) și până la examinarea cererii de recurs la 13 martie 2023, acesta a avut termen suficient pentru a face cunoștință cu actele dosarului și a pregăti apărarea. Recurentul nu a invocat în recurs în anulare vreo carentă care ar fi fost comisă de avocatul Vladimir Mării. Mai mult, cauza a fost examinată în recurs, iar toate argumentele avocaților aleși au fost deja menționate în cererea de recurs. Cu adevărat, în cererea de recurs în anulare sunt reproduse argumentele invocate în cererea de recurs. Unicul argument nou invocat ține de examinarea recursului în lipsa avocatului ales. În asemenea circumstanțe, a fost respectat dreptul la un proces echitabil.

53. În ceea ce privește argumentul recurentului că instanța de recurs nu s-a expus asupra cererii de amânare din 12 martie 2021 (f. d. 181), având în vedere circumstanțele menționate în para. 49-51, acesta este nefondat. Mai mult, din cuprinsul acesteia nu rezultă că acesta este o cerere de amânare, iar avocatul Roman Doroftei nu era în drept s-o formuleze deja după ce a încetat contractul de asistență juridică cu condamnatul.

d. Expirarea calității de bănuț

54. Apărarea consideră că calitatea de bănuț a lui Andrei Strașnei trebuia calculată din momentul emiterii procesului - verbal privind înlăturarea de la conducerea vehiculului. Apărarea consideră că înlăturarea lui Andrei Strașnei de la conducerea vehiculului în dimineața zilei de 2 aprilie 2021 este o măsură preventivă neprivativă de libertate. Potrivit recurentului, în cazul aplicării măsurii preventive neprivative de libertate, calitatea de bănuț expiră peste 10 zile, în temeiul art. 63 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală. Potrivit apărării, calitatea de bănuț a lui Andrei Strașnei a expirat la 12 aprilie 2021, iar el a fost pus sub învinuire abia pe 29 aprilie 2021 (a se vedea para. 9), ceea ce este inadmisibil și echivalează cu o dublă incriminare pentru aceeași faptă.

55. Completul Curții Supreme de Justiție notează că art. 63 alin. (1) prevede trei modalități distincte de obținere a calității de bănuț, prin reținere, aplicarea măsurilor preventive neprivative de libertate și prin ordonanța procurorului (a se vedea para. 23). Durata pentru care este oferită calitate de bănuț diferă pentru

fiecare modalitate. Aceste modalități sunt alternative. Primele două modalități au fost introduse pentru a asigura o protecție juridică persoanelor în privința cărora nu a fost emisă o ordonanță de recunoaștere în calitate de bănuț. După emiterea ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț, primele două opțiuni își pierd relevanța. Cu alte cuvinte, din momentul emiterii ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț, calitatea de bănuț este valabilă timp de trei luni, sau, cu acordul Procurorului General sau a adjuncților acestuia, timp de șase luni. Aplicarea măsurilor preventive non-privative de libertate nu poate scurta acest termen. Acest fapt rezultă chiar din art. 63 Cod de procedură penală. Alin. (5) al acestui articol se referă la încetarea calității de bănuț. El nu prevede încetarea calității de bănuț oferite prin ordonanță odată cu expirarea a 10 zile de la aplicarea măsurii preventive neprivative de libertate.

56. Recurentul a fost recunoscut în calitate de bănuț prin ordonanță pe 05 aprilie 2021, peste trei zile după incident. El a fost pus sub învinuire pe 29 aprilie 2021 (a se vedea para. 9), peste mai puțin de trei luni de la obținerea calității de bănuț. Prin urmare, acest argument este nefondat.

e. Celelalte argumente din recursul în anulare

57. Argumentul recurentului că a fost încălcată procedura de constatare a refuzului condamnatului de la testarea alcooscopică nu poate reprezenta un viciu fundamental având în vedere că acest argument precum și celelalte invocate au fost examinate corespunzător de către instanța de recurs. Condamnatul însuși a recunoscut că pe 01 aprilie 2021 a consumat băuturi alcoolice și faptul că nu își aduce bine ce s-a întâmplat atunci când a fost reținut (a se vedea para. 10). Aceste circumstanțe susțin versiunea colaboratorilor de poliție că condamnatul părea a fi în stare de ebrietate, ceea ce i-a determinat să solicite condamnatului testarea cu etilotestul. De asemenea, secvențele de pe camerele video confirmă că, până la oprire, automobilul condamnatului circula prin orașul Orhei (a se vedea para. 11), ceea ce combate versiunea inițială a condamnatului că el nu a condus automobilul după ce a consumat alcool. Condamnatul a refuzat cel puțin de trei ori să fie testat cu etilotestul, fie să fie supus examinării medicale în vederea stabilirii stării de ebrietate și toate aceste refuzuri au fost înregistrate video (a se vedea para. 7 și 8). În asemenea circumstanțe, argumentul apărării că condamnatul nu ar fi refuzat testarea este nefondat.

58. Apărarea susține că lipsa refuzului se confirmă prin lipsa semnăturii condamnatului pe procesul-verbal de constatare a refuzului de a trece controlul în vederea stabilirii stării de ebrietate (a se vedea para. 7). Interpretarea sugerată de apărare nu poate fi acceptată deoarece ar încuraja persoanele să nu se supună cerințelor legitime ale poliției în speranța evitării răspunderii penale. Semnătura dată lipsește anume deoarece condamnatul a refuzat să semneze procesul-verbal. Având în vedere că refuzul a fost filmat, acest aspect nu poate constitui un viciu fundamental care să justifice admiterea recursului în anulare.

59. Recurentul susține că hotărârea instanței de recurs nu este suficient de motivată, deoarece nu a combătut argumentul apărării cu privire la expirarea calității de bănuț până la punerea sub învinuire a condamnatului. Completul notează că acest argument a fost combătut atât de către prima instanță, cât și de către instanța de recurs (a se vedea para. 15 și 20). Instanțele au menționat că înlăturarea condamnatului de la conducerea mijlocului de transport reprezintă o măsură de constrângere contravențională. Chiar dacă apărarea nu este de acord cu această interpretare și chiar dacă aceasta ar avea dreptate, având în vedere cele menționate în para. 55 și 56, acest argument nu poate releva o abatere suficient de gravă pentru a afecta soluția din hotărârile pronunțate. Cu alte cuvinte, acest argument nu poate servi drept motiv pentru admiterea recursului în anulare.

60. Recurentul a invocat în susținerea recursului în anulare hotărârea CtEDO [*Lilian Erhan c. Moldovei*](#) (2022). Potrivit recursului în anulare, această hotărâre confirmă în cazul dat nu a fost respectat dreptul la un proces echitabil. Completul notează că cauza *Lilian Erhan c. Moldovei* se referă la condamnarea unei persoane pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate. În acea cauză, dl Erhan a fost testat cu etilotestul, iar colaboratorii de poliție au refuzat să îi însoțească pentru examinarea medicală. Ulterior, instanțele judecătorești au refuzat să accepte rezultatele examinării medicale efectuate de dl. Erhan la scurt timp după ce a fost testat cu etilotestul, pe motiv că la examinarea medicală nu a fost prezent un colaborator de poliție. În prezenta cauză recurentul a fost condamnat pentru refuzul de a fi supus testului cu etilotestul și examinării medicale, nu pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate. Apărarea nu a argumentat niciodată că colaboratorii de poliție au refuzat să îl însoțească pe condamnat la centrul medical în vederea examinării medicale. Din contra, condamnatul a fost întrebat de cel puțin trei ori dacă dorește să fie supus examinării medicale și el a refuzat. Prin urmare, referința apărării la aceasta jurisprudență a CtEDO este irelevantă pentru soluționarea prezentei cauze.

61. Din considerentele de mai sus, conform art. 13 alin. (5¹) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție, art. 456 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală (versiunea la data depunerii recursului în anulare),

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul în anulare declarat de Igor Botea, în interesele lui Andrei Strașnei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2023.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Judecători

Stella Bleșceaga

Vladislav Gribincea

Diana Stanilă